

KONJEREJEC

GLASILO KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA MARIBORSKO OBLAST

Dopise, naročila in reklamacije je pošiljati: Konjerejskemu društvu za Marib. oblast, Ivanjkovci

„Konjerejec“ izhaja 6krat letno

Člani društva sprejemajo list brezplačno. Naročnina letno 20 Din. Cenik inseratov na zahtevo

Štev. 5.

Maribor, dne 15. oktobra 1926.

Letnik III.

O razvadah in napakah konja v hlevu.

Anglež trdi, da prirodni konj ni bil zloben, da je imel le nekak ponos v sebi. Istotako smemo tudi mi trditi, da so razvade pri konjih, vsaj po večini le posledice nepravilnega ravnanja in pa neprave vzgoje konj. Tako je znano, da povzroča posredna ali neposredno brezdelje v mladosti, pičila krma, prirojena trimoglavost itd. razne napake, ki so konjskemu zdravju kvarljive, lastniku konja pa pravi meljube. Takle hiže najdemo redkeje pri naših kmetijskih konjih, ravno, ker je njih delo bolj raznovrstno ter razdeljeno, če ravno po malem na celi dan, tako, da se konj ne dolgočasi cele dneve v hlevu.

Neprijeten je v hlevu konj, ki grize ali bije, posebno, če še oboje to združuje. Po večini opazimo hudomušneža že po njegovem obnašanju in izrazu. Pogled mu je neprijazen, uhlja polaga nazaj. Nekateri taki konji pa niti s tem ne opozore človeka. Zato je pri tujih, nepoznatih konjih vedno opreznost na mestu. Ta zloba se semintja pri konjih podeduje. To vidimo iz podatkov kobilam, kjer so morali dobre plemenjake izločiti lhaš radi te lastnosti. Pogosto pa tudi zlobni plemenjaki stvarijo popolnoma pohlevno žrebat. Ponajveč pa je zloba pri konjih plod slabega in nepravilnega ravnanja ž mlini, zlasti v njih mladosti. Tako so se smatrali popreje žrebeci-plemenjaki skoro brez izjeme za hudobne. Če so bili to res tako mevarni, je bilo to ravno vsled brezdelja in vsled pogosto menjajočih se strežajev, ki so mnogokrat žrebce dražili in jih napravili hudobne. Odkar se jih racijonelneje pritega k delu, tudi to gineva, ne da bi pri tem trpela njih plodovitost. Zapomni pa naj si vsak konjerejec, »s konjem postopaj ljubeznivo, pri tem pa resno«. Vsako igrachenje tudi z žrebeti, je neumestno, ker le prerado nastane iz šale resnica in hudomušnost.

Dostikrat seveda ne pomaga pri tej napaki niti dobrohotnost niti strogost, ne sila. Neverjetno je, kako premoč imajo nekateri ljudje nad zlobnimi konji. Približajo se jim lahko, ne da bi se jim kaj pripetilo ali bi konj le poskusil dati duška svoji naravi. Slabo pa je, če konj opazi, da je njegov strežaj bojzljiv. Proti grizenju so izumili veliko sredstev, ki jih uporabljamo z različnim uspehom. Nemški in angleški konjarji

priporočajo, da se nudi takemu konju, da ugrizne v kos slanine ali vročega mesa od ovna. Isto dosežemo baje tudi s konjskim mesom, ki se je počelo že razkrajati. Drugi zopet krote konje, ki vjedajo, z vrvijo, s katero pritrdijo od daleč konju, če se mu hočejo približati, glavo tako, da jih le-ta ne more napasti. Nadaljno in skoro še najzanesljivejše sredstvo proti grizenju je usnjen nagobčnik. Vse drugo, kar priporočajo, so več ali manj igrache dvomljive vrednosti, ki spadajo že v dresuro konja in ne k vsakdanji uporabi.

Še nevarnejši človeku je konj, ki bije, kakor hitro se mu kdo približa. K takemu konju pristopi naglo toda ne skokoma in bojzljivo! Pokličič ga z osornim glasom ter mu ponudi pehar z ovsem, dokler nisi na varnem. Mir, resnost, odločnost in pozornost nas najbolj zaščitijo pred poškodbami. Zasluzeno kazen dajmo konju s kratkim bičem ali šilbo, ne z drugim hlevskim orodjem, ali celo s škornji, kar se tudi pravi pogosto dogaja. Če konj grize in bije, moramo svojo opreznost in pogum podvojiti.

Nadaljna konjska napaka je **hlapanje, srebanje in pritiskanje na žleb**. Pri tem nasrka konj v goltanec zraka, istega ali zopet izpusti, pri čemur se čujejo zamolkli glasovi, ali pa ga požre, kar povzroča pogosto napenjanje in kolike. To napravi konj na ta način, da upre, pritisne prednje zobe na trd predmet, žleb, pregradni drog ali kar ravno doseže. Mnogi pa to delajo tudi brez vsake opore, s tem, da vkrive vrat proti prsim. Pri slednjem načinu požre konj več zraka in boleha radi tega tudi večkrat na koliki. Srebalca, ki pritiska na žleb, spoznamo že po obrabljenem prednjem zobovju. To razvado si konji, zlasti mlajši, neverjetno hitro prisvoje, če vidijo ali le slišijo v bližini hlalca. Razvoj te hiže pospešuje brezdelje, gola, nastlana tla, pičila klaja, pomanjkanje organizmu potrebne soli in surovo ravnanje pri čiščenju in negovanju, zlasti občutljivih in šegeljivih konj.

Razdražen konj počne grabiti v svoji togoti, ker ne more drugega doseči za žleb, pri tem se pa privadi pritiskanju in srebanju. Ta razvada je kvarna, ker kakor omenjeno, povzroča mnogokrat napenjanje, slabi celotni organizem ter iz razloga, ker se je mladi konji kaj radi privadijo. Kakor je v hlevu neprijetna, tako težko jo je odstraniti. Nekateri pripenjačo hlalcem okoli vratu, tik za tilnikom 3—4 cm širok jermen in to precej tesno. Tesno pripet jermen ovira sicer pri

srebanju, postane pa lahko zdravju škodljiv, ker ovira tudi krvni pretok vratnih žil. Tudi se ga mora pri krmljenju odpeti in tedaj konji najraje pritiskajo na žleb. Drugi zopet opremijo hlevske oglavnike z brzdo, katere gobčni del tvori kovinasta cev, ki je na obeh koncih otvorna in od strani preluknjana, tako, da zrak, ki ga hlapavec nabere v gobec, na obeh koncih otle brzde zopet uide. V nekaterih hlevih se srebalec privedujejo z enim priveznim jermenom spredaj pri jaslih, a na drugi strani nazaj na pregradni drog, približno v sredini istega, tako da konj sicer lahko leže ter pobira seno iz tal, ne more pa doseči z zobmi nikakega trdega predmeta. Kadar ga krmlimo iz žleba ali jasli, mu moramo drugi jermen odpeti. Včasih odpravi to sicer trdovratno hito že sama sprememba hleva. Poznam državnega žrebca-hlapavca, ki je stal pri kamenitem žlebu, ob katerega se je strastno pritiskal, kadarkoli se mu je mudila prilika za to. Opustil pa je takoj svojo navado, ko je prišel v zasebno oskrbo k lesenem žlebu. Isto tako hitro in točno pa je počel zopet pritiskati, ko se je povrnil v državni hlev.

Slično tej razvadi je »z i b a n j e« konj. Konj se spredaj razkorači ter se počne zibati, prenašajoč težo svojega telesa iz ene na drugo prednjo nogo. Pri tem stopi z zadnjimi nogami dostikrat navzkriž. To zibanje slabi predvsem okostje, kite in kopita na prednjih nogah, končno pa vsled vednega nemira vsega konja. Proti temu uporabljajo nekateri spone, ki se pripno na sprednje biclje in ki onemogočajo, da bi se konj razkoračil. Zibanje je namreč le mogoče pri raznožni stoji spredaj.

Te spone pa so nevarne zlasti spočetka, dokler se jih konj ne privadi in če pri tem še stoji zadaj s prekrizanimi nogami, ker konji lahko padejo ter se poškodujejo. Semintja se odpravi gibanje, če postavimo konja v prosto stajo (bokso), kjer se slobodno giblje, če ga intenzivneje uporabljamo za delo ter če presledke med krmljenjem skrajšamo.

Nered in nevarnost nam preti od konja v hlevu, če se je navadil snemati oglavje. To preprečimo z jermenom za vratom, ki je v zvezi z oglavnikom, ali pa s podolgovatim železnim obročem okoli vratu, na katerega je pritrjen povodec in ki istotako učinkuje kakor jermen. Uhačanje iz staje pa preprečimo s tem, da isto s komca zgradimo z enim ali dvema drogoma.

Nekateri konji stoje v hlevu vedno z eno nogo na drugi in to predvsem z zadnjimi nogami. Pri tem se pogostokrat nastopijo, zlasti če so podkve ozobčane, kar povzroča težke rane in dolgotrajne poškodbe na kroni. Te poškodbe preprečimo s tem, da nadomestimo ozobčane podkve z gladkimi ali pa, da vsaj zobce odstranimo — odvijemo v hlevu. Ogroženo krono pa zaščitimo s kosom usnja, ki ga pritrdimo v bielju.

Proti razsipanju zobanja nam služijo razne priprave na žlebovih, tako n. pr. počez pribite letve ali

pa na znotraj zasukan in zaokrožen rob pri žlebovih ali krmilnih školjkah v boljših hlevih.

Konju, ki požre vso steljo izpod sé, pokladamo malo več sena, ali pridenemo klaji soli. Tudi nastiljanje s šoto ali listjem mesto s slamo, vodi dostikrat do zaželjenega cilja. Če to ne koristi in če konj vsled te napake nagiba koliki, je edino sredstvo usnjat nagobčnik. Da mora biti isti primeren in ne sme konja tiščati, žuliti ali mu celo dihanje ovirati je umevno.

Pogosto najdemo konje, zlasti mlajše, ki oglodajo jasli, pregradne drogeve in drugo. To preprečimo, če objemo omenjene predmete z železom ali pločevino, seveda tako, da se konj ne more raniti; ali pa jih namažemo s tvarinami, ki po svojem zopernem duhu ali okusu konju zagrene glodanje.

To bi bile poglavitne napake in razvade konja v hlevu. Druge, ki jih najdemo redkeje, kakor trganje odeje raz sé, kopanje s prednjimi nogami, če konj bje ob steno ter če stopa iz staje nazaj na hodnik hleva, v kolikor mu to pripušča dolžina povodeca in slično, preprečimo z mehničnimi sredstvi, ki konja ovirajo pri tem početju ali vsaj posledice teh razvad ublaže. Sredstva pa morajo biti taka, da konja ne ranijo in da ga tako še bolj ne spačimo; s tem bi dosegli baš nasprotno kar želimo.

Pri vseh teh razvadah moramo ohraniti potrpežljivost, skušati dognati njihov pravi vzrok in potem usmeriti naše ravnanje proti njim, upoštevajoč temperament in naravo poedinega grešnika. Pri tem pa moramo biti dosledni, če potrebno strogi ter opustiti vsako igrachenje in draženje takih konj.

Bolje in sigurneje pa je, pravočasno paziti, da si konji ne prilaste takih lastnosti, vsak tak poizkus že v kali zatreti, kakor že razpaslo stast iztrebiti. Šl.

Podkovstvo.

Slaba dela naših kovačev po deželi mi dlajajo povod, da se oglašim kot učitelj podkovstva. Je tudi povsem umevno, da pogledam kovanje vsakega konja, četudi ga srečam na cesti. Z veseljem ugotavljam, da je postalo kovanje v zadnjih desetih letih več kakor za sto odstotkov boljše. K temu pa je pripomogla največ državna podkovska šola, ki je s svojim pravilnim in solidnim delom pritegnila nase pretežno število strank, katerim je bilo na tem ležeče, da so konji pravilno in dobro podkovani.

S premestitvijo podkovske šole iz Ljubljane v Selo, so se kovaški mojstri nekoliko oddahnili, češ, da stranke ne bodo pošiljale konj tako daleč h kovaču. Res je, da je podkovska šola s premestitvijo izgubila eno tretjino strank, ki so se pa s časoma od druge strani mesta nadomestile. Danes se podkuje na šoli mesečno 100

Pregled

o premovanju konj v področju Konjerejskega društva za Mariborsko oblast za leto 1926.

Tek. št.	Datum	Kraj premovanja	Prignanih					Obdarovanih					Diplom					Priznanih					Izplačanih premij										Izplačan prigon												
			v skupini																																										
			1	2	3	4	5	vkup	1	2	3	4	5	vkup	1	2	3	4	5	vkup	1	2	3	4	5	vkup	1	2	3	4	5	vkup	1	2	3	4	5	vkup	Znesek						
Din		p		Din		p		Din		p		Din		p		Din		p		Din		p		Din		p		Din		p		Din		p		Din		p							
1	17/8	Žalec	7	11	11	10	3	42	5	9	11	9	3	37	—	2	1	—	—	3	1	1	1	1	1	5	1000	—	1680	—	1340	—	1100	—	370	—	5490	—	—	2	1	—	—	3	150
2	18/8	Šmarje	10	13	9	5	1	38	7	11	7	5	1	31	—	—	1	—	—	1	1	1	1	1	—	4	1000	—	1370	—	790	—	460	—	—	—	3620	—	1	2	2	—	1	6	300
3	19/8	Ptuj	15	21	13	9	1	59	11	16	13	9	—	49	—	1	—	—	—	1	1	1	1	1	—	4	1650	—	2100	—	1450	—	940	—	—	—	6140	—	2	2	—	—	1	5	260
4	6/8	Beltinci	40	15	18	5	2	80	19	11	10	4	1	45	—	1	1	—	—	2	2	2	2	—	—	6	2440	—	1300	—	1050	—	370	—	100	—	5260	—	—	—	—	—	—	—	—
5	7/8	Ljutomer	23	32	24	25	15	119	11	12	14	7	7	51	4	—	1	—	1	6	—	2	4	—	3	9	2040	—	1890	—	1840	—	980	—	790	—	7540	—	—	—	—	—	—	—	—
6	10/8	Ormož	23	26	19	15	9	92	23	26	19	15	9	92	1	1	2	1	1	6	2	2	2	1	1	8	1910	—	2690	—	2210	—	1640	—	580	—	9030	—	—	—	—	—	—	—	—
Vkup			118	118	94	69	31	430	76	85	74	49	21	305	5	5	6	1	2	19	7	9	11	4	5	36	10040	—	11030	—	8680	—	5490	—	1840	—	37080	—	3	6	3	—	2	14	710

		Nagrada kovačem	Vzdrževalna premija l. žrebcev	Druga izplačila	P r i p o m b e	T o t a l e					Vkup																
						1	2	3	4	5																	
1	17/8	Žalec	6 á	50	—	300	—	Čulk	1	200	—	obč. sluga	20	—	Vreme lepo, prigon slab, materijal dober	5490	—	150	—	300	—	200	—	20	—	6160	—
2	18/8	Šmarje	—	—	—	—	—	—	2	375	—	—	—	—	„ „ „ srednji	3620	—	300	—	—	—	375	—	—	—	4295	—
3	19/8	Ptuj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	„ „ „ srednji	6140	—	260	—	—	—	—	—	—	—	6400	—
4	6/8	Beltinci	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	„ „ „ —	5260	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5260	—
5	7/8	Ljutomer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	„ dober „ izboren	7540	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7540	—
6	10/8	Ormož	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9030	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9030	—
Vkup			50	—	300	—	3	575	—	20	—	Totale				37080	—	710	—	300	—	575	—	20	—	38685	—

P r i p o m b a: V Ormožu je bila razstava: K prigonu v Ormožu še:

občinskih žrebcev	9	Izplačane premije	680	—
gospodarskih konjev	28	„	2220	—
Zgoraj	430			
Prigon	467	Celoten davek	41585	—

V Ivanjkovcih, dne 2. oktobra 1926.

Predsednik :
Lovro Petovar

do 120 konj, število, ki zadostuje za poduk, ne pa za dobro izvežbanje 12—16 učencev.

Delo m e k a t e r i h naših ljubljanskih kovaških mojstrov je danes hvaljevredno, v splošnem pa podkovanje konje še vedno ni na tisti višini kot bi moralo biti z dobro izšolanimi kovaškimi mojstri. Kot učitelj podkovstva, imam priliko vsakega učenca pri delu natančno spoznati in vem, kaj se sme od vsakega posameznika pričakovati.

V začetku tečaja imam vedno zelo težko stališče, kljub temu, da so učenci šole bili večji del že dve leti zaposleni kot kovaški pomočniki. Dokler se le-ti ne navadijo pravega dela, je za strokovnega učitelja delo zelo otežkočeno. Po preteku 6—8 tednov tečaja se opaža pravilnejše delo učencev. V drugi polovici tečaja, t. j. po treh mesecih — postanejo učenci že znatno samostojnejši ter je le treba strokovne kontrole za pravilno in solidno izvrševanje dela.

Reči moram, da naši slovenski pomočniki, ki posedujejo precej duševne zmožnosti, mi ne delajo posebnih težav — če niso le prestari — za dobro praktično in teoretično izvežbanje. Da pa ni vsakdo rojen za kovaški poklic, je umevno, kakor tudi pri vsaki drugi stroki. Vsi učenci, ki dovrše tečaj, so v toliko izvežbanj, da se jim sme brez skrbi prepustiti kovanje konj; boljši in spretnejši kovači se itak odlikujejo z odličnimi spričevali. Velike važnosti pa je, da ostanejo mladi kovaški pomočniki v 6 mesečnem tečaju, ne toliko za teoretični pouk, marveč za praktično izvežbanje v podkovstvu. Kakor smo že prej omenili, začnejo učenci postajati v drugi polovici tečaja samostojnejši in to je potrebno, ker le vaja napravi dobrega mojstra. Če se na starejše, oženjene, že samostojne mojstre z družinami ozira iz vzroka, ker niso imeli prilike obiskovati podkovskega tečaja, jim ministrstvo skrajša rok učne dobe na 3 mesece; to je upravičeno in za tolerirati; to pa je najkrajša doba v kateri je mogoče učenca kaj strokovnjaškega naučiti. Skrajšanje dobe na mesec dni, je pa v vsakem oziru prepričati, ker to nima smisla in je v razburjenje drugih učencev; kajti marsikateri mnogo boljše dela in prej razume ko oni, ki se mu je doba skrajšala. Če bi se dovoljenja za skrajšani rok večkrat izdajala, ne bi hotel gotovo nihče obiskovati 6mesečnega tečaja. Šola ne bi mogla nuditi pravega podkovskega materiala ter bi bila brez vsakega dobrega in pravega pomena. Tri mesece vsak učenec lahko žrtvuje, da se vsaj deloma dobro izvežba; njegovo odsotnost pa lahko nadomesti dober izšolan pomočnik.

Kar se pa tiče kovanja konj na kleželi, je to v pretežni večini še vedno slabo; tega so pa deloma lastniki konj sami krivi. Dosti je posestnikov, ki ne dajo konja mesece prekovati; vsled tega postane kopito predolgo, podkve prekratke, pete obrabljene in prenizke; tako kopito je potem težko spraviti v pravilno razmerje.

Drugi lastniki konj ne omeščajo kopit odnosno, jih ne dajo omeščati pred prekovanjem, — kar je pa zelo važno — ker vsled trdega roga ni mogoče kopita pravilno porezati, še manj pa dobro podkovati.

Tretjič pa večina zahteva, da se stare podkve nazaj pribijejo, brez ozira na to, v kakšnem stanju se podkve nahajajo. Če so ozobci dobri, potem še gre, če jih je pa treba nanovo napraviti, potem postane podkve znatno prekratke; če jo pa kovač potegne, da bi bila daljša, bo prešibka in se običajno zlomi. Posebno neugodno pa vpliva nepotrpežljivost lastnika konj pri podkovanju, ki zahteva hitro izvršitev dela; s tem razburi kovača; ker bi ta rad ustregel, da ne zgubi strank, začne hitro in površno delati. Pri takem hitrem delu se napravijo napake, ki postanejo za konja lahko usodopolne.

Na podkovski šoli, kjer je vedno zadostno število učencev na razpolago, se rabi za podkovanje konja 1 in pol do 2 uri — pri slabih kopitih pa še več časa. Pri takih okolščinah se potem ni čuditi, če kovanje tu ali tam slabo izpade.

Kljub tem težavam pri izvrševanju podkovstva, more pa kovač — če tudi s stisnjenimi zobmi — molče delo izvršiti. So pa tudi kovači, ki jih take težave popolnoma nič ne motijo, temveč delajo mehanično naprej, brez vsake misli; vsled tega izvršijo kovanje nepravilno in pod vsako kritiko. Prej navedene napake posestnikov konj oziroma hlapcev čuti tudi podkovska šola v polni meri in dostikrat so kopita tako trda, da jih je mogoče porezati le, če se jih prej z vročim železom pogreje, kar je pa škodljivo.

Gospodom pa, ki posredujejo za skrajšanje učne dobe tečaja, naj bo povedano, da so taka posredovanja le v škodo lastniku konj in pa kovača samega; kajti če ne dovrši celega tečaja, tudi nima popolnega večšaskega izvežbanja, vsled česar mu bo pozneje težko tekMOVATI z onimi kovači, ki so obiskovali 6mesečni tečaj.

Učenci — obiskovalci celega tečaja niso dobili samo popolnega pouka v podkovstvu, temveč so bili poučeni tudi o najhujših slučajih nezgod in živalskih boleznih, če ni momentano živinozdravnika pri roki n. pr. pri koliki, pri napenjanju živine, porodu, vnetju vrata — (angina), smoliki, splošnem kopitnem vnetju itd., to so slučajni, v katerih je pametni nasvet in prva pomoč največjega pomena za žival in njenega lastnika.

Da bi se kovaški naraščaj že v začetku učne dobe kot vajenec vzgojil v pravilnem podkovstvu konj, so se kot pripomoček na drž. podkovski šoli sestavile dolžnosti podkovskega kovača, katerih besedilo je sledeče:

1. Pred kovanjem preglej stoji in hojo konja, da se prepričaš, če ne šepa, ter preudariš, kako ga je treba podkovati, oziroma kje in koliko je treba kopito porezati.

2. Ne pozabi, da je kopito živ del telesa, s katerim je treba pravilno ravnati, da ga ne pokvariš, konju bolečine, lastniku pa škode ne narediš.

3. Vedi, da je konj žival, ki nima uma kakor človek, ravnaj torej ž njim — posebno z mladim konjem — prijazno in potrpežljivo; opusti kot omikan človek vsako surovost. To bo v korist konju, predvsem pa tvojemu ugledu.

4. Pri snemanju podkve zaklepke in morebitne stranske kapice popolnoma odvij in poravnaj, potegni žeblje posamezno iz kopita, da ne okrušiš in poškoduješ rožene stene.

5. Porezuj kopito vedno vodoravno, skrajšaj na položnih kopitih po možnosti prstno steno ter ne pozabi, da so pete tisti del kopita, ki je najbolj obremenjen. Radi tega peta nikdar preveč ne porezuj, temveč pazi, da ostanejo kolikor mogoče močne.

6. Izberi teži in porabi konju primerno podkev, umeri jo tako, da na vsej širini nosilnega roba tja do bele črte vodoravno leži ter kopito ob petni steni in na petah primerno presega. Pod nobenim pogojem pa ne sme biti podkev prekratka. Luknje prebijaj skozi režo vedno s talne ploskve, da se glave žebeljev bolje pogreznejo.

7. Uvari v podkev primerno široko oprimnico, ki pa ne sme biti nikdar višja, kakor je podkev debela. Naredi nekoliko višje in zadosti močne ozobce, tako da se ne obrabijo prej nego oprimnica ter da ne pokvarijo stoji konja. Vsako podkev, če je plenjiva, nalomljena ali če nima dobro uvarjene oprimnice, vrzi v stran, da si prihraniš ponovno delo, — lastniku pa jezo in škodo.

8. Preden podkev pribijaš, poglej, če so kapice enako velike, posebno pa, če so luknje v redu. Potem položi podkev na kopito in se prepričaj, če je dobro umerjena, če na vsem nosilnem robu tja do bele črte popolnoma ravno leži, zadaj kopito primerno presega in če ne tišči na podplat.

9. Pri pribijanju podkve pazi, da ti jo žebli ne potisnejo na eno ali drugo stran, ne spusti žeblja iz roke, dokler nima čvrstega, polnega glasa; potem šele smejo biti udarci krepkejši. Slednjič poženi še glave žebeljev dobro v režo podkve, da v njej sigurno tičijo. Nato šele smeš žeblje s podstavljenjo strugačo in kladivom pritegniti. Zaklepke naredi štirioglate, t. j. tako dolge, kakor je žebelj širok; zakleplji jih dobro v roženo steno ter jih ne popili, da ne bodo prešibki, temveč jih samo pogladi s fino pilo.

10. Ako si se pri kovanju konj ravnal po teh navodilih, bodi prepričan, da si svojo dolžnost kot kovač izpolnil, preglej pa še enkrat kovanje in če opaziš, kako napako, jo popravi takoj, da prihraniš sebi očitke, lastniku pa škodo.

Vsak učenec dobi pri izstopu iz šole enaka navodila s prijaznim priporočilom, da jih v slučaju samo-

stojnosti, v kovačnici na vidnem prostoru pribije, kjer jih vsak lahko opazi tako, da jih bo imel vajenec vedno pred očmi in da se bo tudi strogo po njih ravnal. Le s takim pripomočkom bi bilo s časoma mogoče iz vajencev vzgojiti dobre podkovske pomočnike, ki bi potem — po dovršeni podkovski šoli — bili spretni pomočniki oziroma mojstri v prid ubogih konj, ki danes še vedno trpijo vsled nepravilnega kovanja, kakor tudi v prid lastnikov samih.

Živinozdravnik: **M. Knarič**, kot učitelj podkovstva.

O poplavljeni krmi in mesečni slepoti konj.

Vsledi neprestanih povodnji utegne biti letošnje seno jako škodljivo kot hrana za konje, ker voda prinaša s seboj nešteto kužnih kali, glivic, ki obvisijo na bilkah sena. Te kužne glivice povzročajo kaj pogosto takozvano mesečno slepoto konj. To je nevarna očesna bolezen konj, ki ima za končno posledico trajno oslepljenje obolelega konja.

Mesečno slepoto spoznamo na tem, da se konju prične oko močno solziti in da ne prenaša svetlobe, vsled česar konj često pomižikuje, ali v težkih slučajih kar neprestano meži. Pri mesečni slepoti obolijo, več ali manj, vsi deli očesa zunanji in notranji. Ako siloma odpremo mižečemu konju očesne veke, vidimo, da je sluznica očesa nekoliko bolj rdeča, mavrična očesna kožica je sivkasto motna, da je celo oko vroče in na pritisk zelo občutljivo. Zenica očesa je zelo stisnjena in po preteku enega ali dveh dni opazimo, da je notranjost očesa postala manj prozorna in če gledamo bolj natančno, bomo opazili pod zenico na dnu očesa rumenkasto-rdečo sluznato ali celo gnojno vlakno. Navadno oboli le eno oko, so pa slučajji, ki se bolezen pojavijo na obeh očesih naenkrat. V nekaterih slučajih mesečna slepota po enem ali dveh napadih preneha, zapu ali pa v zrklu očesa spremembe, kar se — pri eventualni uporabi kobile za pleme — podeduje.

Naj navedem pri tej priliki par slučajev iz svoje živinozdravniške prakse:

V kobilarni kneza Lippe v Dardi pri Eseku, je obolelo v enem letu od trideset triindvajset triletnih žrebet, od katerih je pretežno število že popolnoma oslepelo, ostali so na tej bolezni bolehal. Isto se je pokazalo pri dveletnih žrebetih. Vodja kobilarne me je vprašal za svet in o vzrokih te bolezni. Ker pa mi je bilo znano, da je v omenjenem letu Drava poplavela bližnje travnike in pašnike, sem ga vprašal, ako ne krmijo obolelih žrebet s poplavljenim senom, kar mi je potrdil, pač pa pristavil, da so seno otresli praha. Jasno je, da to ne zadostuje, kajti seno popolnoma očistiti od kužnih

kali na ta primitivem način z otresanjem, ni mogoče. Vzrok te konjske bolezni je bil v tem slučaju dokazan.

V kobilarni barona Gutmanna v Zalabiru, komitat Zala, se je javljala mesečna slepota vsako leto kot posledica pašnje na poplavljenih pašnikih ob reki Zala, ki je večkrat prestopila bregove. S premestitvijo kobilarne iz nizkega terena ob reki na višjega in z opustitvijo tega škodljivega načina krmljenja, je bolezen popolnoma prenehala.

Mesečna slepota se tudi podeduje. Naj navedem zanimiv slučaj: Na pusti Majša, v komitatu Tolna, na Ogerskem, je oplodil očesno-bolni žrebec »Čilam« 20 kobil, od katerih je bilo 16 žrebet ravnotako očesno bolnih. Enako se je zgodilo z okolišnimi kobilami, ki so bile pripeljane k bolnemu žrebcu na plemenitev. Vsa žrebeta od tega žrebca so podedovala lepo zunanost, izborna hojo, žalibog pa tudi očesno bolezen očeta. Ogersko ministrstvo za poljedelstvo obveščeno o stvari je odredilo, da se žrebec takoj skopi.

Drugi slučaj: V Terezinem polju v Slavoniji, nasproti Barča ob Dravi, je imel pokojni Štefan Layer kobilarno, v kateri je remontna komisija iz Kaniže letno nakupila 15—20 triletnih žrebet. Tri leta zaporedom sem našel med žrebeti enega z motnim očesnim zrklo. Prosil sem lastnika, da mi dovoli preiskati vse plemenske kobile, da najdem vzrok, odnosno, da pregledam mater tega žrebeta, ki se je vedno nahajala med zdravimi kobilami odn. žrebeti. Preiskava je bila naravnost presenetljiva. Vse druge kobile so bile telesno, kakor tudi na očeh popolnoma zdrave, le mati omenjenega žrebeta je bila bolna na očeh, kar so tudi vsa njena žrebeta podedovala. Kobila je imela kalno očesno zrklo; torej je to nov brezdvomen dokaz, da se ta bolezen tudi podeduje.

To, kar sem v svoji dolgotrajni praksi sam doživel, priobčujem kot resno svarilo vsem konjerejcem, ki jim je zdravje konj pri srcu.

Živinozdravnik: **Mihael Knaflič.**

Jaža na daljavo 255 km na konjih naših domačih kobilarn.

V soboto, dne 18. septembra t. l. je priredilo ministrstvo poljoprivrede in voda z »Dunavskim kolom Jahača« ježo v daljino in sicer na ca 255 km. To jahanje naj bi bilo združeno s konjsko dirko, ki se je vršila v nedeljo, dne 19. septembra popoldne na beograjskem dirkališču, računajoč, da bodo jahači, ki so v soboto ob 17. uri 30 min. (ob pol 6. uri popoldne) štartali vsak pri svojem hlevu, dospeli na cilj v nedeljo v popoldanskih urah, po dovršenem potu 255 km.

Namen prireditve je bil presoditi naše domače konje ne le, koliko zmorejo v brzini na kratke distance,

marveč tudi v daljavo, in v kaki kondiciji prispo na cilj konji in jahači po svršeni nalogi. Mimogrede bodi omenjeno, da je tudi važna preizkušna za vzgojo naših jahačev. Tekme so se udeležile državne ergele (kobilarne): 1. v Ljubičevem z dvema polkrvnima angležema, 2. drž. ergela Goražda (Sarajevo) s petimi arabskimi polkrvci, 3. drž. ergela Stančić (Zagreb) s štirimi lipicanci in končno 5. zasebna kobilarna kneza Odeskalky-ja iz Iloka s štirimi konji čistokrvne arabske pasme.

Jahače prve kobilarne je vodila pot iz Ljubičevega na Svilanjo, Kragujevac, Rudnik, Mladenovac in Beograd; jahači iz Goražde so napravili pot — Goražda na Han-Pijesak, Srebrenico, Ljubovižo, Valjevo, Obrenovac, Beograd; oni iz Stančića, Stančić, Djakovo, Vinkovci, Mitrovica, Šabac, Obrenovac, Beograd. A konji kneza Odeskalky-ja so pošli iz Iloka na Vukovar, od tod na Vinkovce, Mitrovico, Šabac, Obrenovac, Beograd. Vsi jahači so se morali držati predpisane jim poti ter se med ježo javiti na določenih mestih v svrhu kontrole. Vsaka imenovana razdalja je iznašala poprečno 255 km in vsi jahači so nastopili pot, kakor uvodoma omenjeno, v soboto ob pol 6. uri popoldne.

Pričakovali so jih v Beogradu v nedeljo v popoldanskih urah, tako, da bi morali zvršiti svojo nalogo po preteku 24 ur, t. j. napraviti bi morali poprečno 10 in pol km na uro, pri tem pa biti konji in jahači v kolikor mogoče dobrem stanju. Razpisana so bila tri častna darila (srebrna uzda, angležko sedlo, angležki korobač) za posamezne hleve, in tri denarne nagrade v iznosu 10.000, 7.000 in 5.000 Din za jahače. Nagrade so dali minister poljoprivrede, minister vojske, kolo jahača ter konjerejski in sportni krogi beograjski.

Tekmovalci so pričeli prihajati na cilj — dirkališče v Beogradu — v nedeljo, dne 19. septembra t. l. po 7. uri zvečer, ko so bile konjske dirke, ki so se to popoldne tam vršile, že davno končane. Očividno so aranžerji, ko so delali propozicije za to ježo v daljavo, precenjevali zmožnosti konj in jahačev, računajoč, da dosežejo cilj še pred zaključkom dirk. Kljub tej zakasnitvi pa so dosegli tekmeči prav lepe uspehe.

Prvi je prispel na cilj ob 19. uri 19 min., čistokrvni arabec, 7letni žrebec »K a d i« last kneza Odeskalky-ja iz Iloka. Jahač ga je žokej Stepan Cimbal, 23 let star, težak 58 kg. Konj je bil v celem obtežen s 67 kg ter je napravil predpisano pot v 25 urah in 49 minutah. Konj in jahač sta bila pri prihodu v dobrem zdravstvenem stanju. Komisija, ki ga je sprejela, je prisodila hlevu Odeskalky-ja prvo darilo — kompletno jezdno opremo, ki jo je daroval vojni minister, jahaču pa prvo denarno nagrado poljoprivrednega ministra 10.000 Din.

Za žrebcom »Kadijem« ob 19.50 uri so hkrati dospeli na dirkališče dve licipanki iz državne ergele (kobilarne) Stančić. 1. Petletna kobila »H a n a«; jahal jo je 14letni lahki jahač Ilija Poznić, težak 47 kg. Celokupna obremenitev kobile 56 kg. 2. Petletna lipicanka »M o r a v a«; jahal jo je lahki jahač »Mihajlo Nonc«,

star 29 let, težak 59 kg; kobila je bila obremenjena s 68 kg. Obe kobili in jahača so bili v dobrem stanju ter so napravili pot v 26 urah in 20 min. Presojevalna komisija je prisodila kobilarni Stančič darilo g. poljoprivrednega ministra, srebrno uzdo, ter srebrn ergelski korobač, ki ga je poklonilo »Dunavsko kolo Jahača«, jahačema pa drugo in tretjo denarno nagrado v skupnem iznosu 12.000 Din.

Za temi dvema so prispele na cilj ob 20. uri 40 min. še dve 5letni kobili, lipicanske pasme iz Stančiča. 1. Ga e t a n a, ki jo je jahal 15letni Martin Šijakovič, 43 kg težak, celokupna obremenitev 51 kg 500 gr. in 2. B a š t i c a, pod 16letnim lahkim jahačem Simo Savičem, težkim 49 kg; celokupna teža 57 kg. Oba jahača sta dosegla cilj v pravi povoljni kondiciji in razpoloženju, prijahala sta na dirkališče po kozaško, stoječa na sedlih.

Ob 22. uri 40 min. je dosegel cilj prvi tekmeec iz državne ergele »Goražda — Sarajevo«. Ostali pa so prihajali telkom moči in v ponedeljek dopoldne. Od petnajstih tekmovalcev, ki so štartali vsak pri svojem hlevu, jih je prišlo v Beograd skupno enajst. Dva konja iz Goražde sta ostala v Valjevu, eden iz Ljubičevega v Mladenovcu in eden od kneza Odeskalky-ja je prekinil pot v nekem selu v Sremu.

V ponedeljek dopoldne je komisija še enkrat pregledala vse konje, ki so pri daljnem jahanju dosegli cilj, ter našla njih zdravstveno stanje in kondicijo povsem povoljno, izvzemši enega konja kneza Odeskalky-ja, ki si je na nekem mostu med potom malo pokvaril nogo.

Istotako zadovoljiva je bila tudi kondicija jahačev. Zvršili so svojo nalogo, zlasti če upoštevamo njih starost, prav izborno in povsem častno. Temu pregledu je prisostvoval tudi poljoprivredni minister gosp. P u c e l j, ki se je jako laskavo izrazil o celi prireditvi ter čestital prirediteljem kakor tekmovalcem na lepem uspehu.

O pomenu takih in sličnih prireditev za našo konjerejo v obče prinesem prihodnjič. Šl.

Nekaj o ljutomerskih dirkačih.

Kadar se govori o ljutomerski konjereji, navadno slišimo samo besede o napredku. Gotovo je, da nekateri boljši konji, kar se tiče hitrosti, prav nič ne zaostajajo za pravimi »dirkalnimi traberji«. — Ne vem, če ti je kdo pred leti sanjal o rekordih 1 : 27, kakor ga je dosegel »Mesud«. Bogzna, ako bi ne dosegla »Koketka« ali »Nadina«, če bi prišel na »Mesudovo« mesto še boljši rekord.

Toda, meni se zdi, da se naši »ljutomerčani« le preveč »amerikanizirajo«: postajajo »prešibki«, »premali«, prikazujejo se le preveč različne hibe, ki bi jih n. pr.

pri konju, ki naj bode sposoben t u d i z a v o j s k o, n e s m e l o b i t i.

Mogoče se bo čez nekaj let zopet svetovalo postaviti v Ljutomer težje angleške polkrvce ali kaj sličnega. Ravno to pa **bi bila največja škoda**: fonda in časa je bilo treba, da se je v Ljutomeru ustanovila prava kasačka reja in sedaj naj se zopet naenkrat vse to z drugo barvo prepleska. — Ne, to bi se ne smelo zgoditi! V Ljutomeru mora biti ognjevito vino, pa tudi iskri konji — kasači! Ljutomer naj bode mala slovenska Šampanja, pa tudi Normandija!

Potreba je pa drugačnih in sicer močnejših žrebcev. **Tudi med kasači se dobi izbrane** (glede exterieurja) **močnejše eksemplarje**.

Z žrebci, kakor n. pr. »Prinz Dillvu«, se pač ne bo smelo naprej plemeniti. Mogoče imajo tudi taki žrebci nekaj dobrih žrebet. Pomisliti je pa treba, da podeduje žrebe tudi po materi in lahko je samo mati vzrok, če je žrebe lepo. Potomci žrebet od slabih očetov bodo pa gotovo pokazali hibe in napake starega očeta.

Gorenjci si danes žele malo bolj lahkega konja, Ljutomerčani bodo pa kmalu, če me že danes, želeli močnejše živali. Z 159 do 162 cm visokimi in navadno še ozkimi plemenjaki pa ne bodo tega dosegli.

V nemškem sport. listu čitam (povod mojega pisma), da je avstrijska vlada kupila v Franciji zopet (lani jih je več) 3 kasačke plemenjake.

Med temi 3 sta namenjena 2 predvsem za kmečko rejo, odlikovana sta bila radi lepega exterieurja na pariški »Concours Central«. **Stara sta pa šele 3 leta** in imata sledeče mere: prvi 178 višine, 201 oprsje, 22 in pol golenica (Rohrbein); drugi 176 višine, 200 oprsje, 22 in pol golenica.

Ali bi ne bilo mogoče dobiti vsaj 1 ali 2 taka močnejša plemenjaka za Ljutomer? Kasački žrebci so imeli letos 35 do 45 kobil, vsak plemenjak bi pa prav lahko zadostoval za vsaj 80 do 85 kobil. Torej če prav manj žrebcev, samo te dobre.

PODBREZJE, 3. sept. 1926.

Aleš Paulin.

Društvene vesti.

Prepis!

Podružnica konjerejskega društva za Mariborsko oblast za srez Šmarje pri Jelšah.

Štev. 3. — 26.

ZAPISNIK

o rednem občnem zboru podružnice konjerejskega društva za Mariborsko oblast za srez Šmarje, ki se je vršil dne 30. majnika 1926 ob 2. uri popoldne v gostilni g. Maksa Gradt v Šmarju.

Dnevni red:

1. Prečitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru,
2. poročilo načelnika,
3. nadomestna volitev enega odbornika,
4. slučajnosti.

K temu občnemu zboru je došlo 7 članov.

Ker ni bil ta občni zbor sklepčen ob navadni uri, se je otvoril ob vsakem številu članov po ure pozneje, načelnik na to ugotovi sklepčnost in preide na dnevni red.

Sklepi:

Ad 1. se prečita in enoglasno odobri.

Ad 2. V prvi vrsti se spominja člana Jakoba Jecl, posestnika v Stranjah ter prosi, da se mu zakliče trikratni »Slava mu«.

Navzoči člani se vzdignejo iz sedežev in mu zakličejo 3kratni »Slava mu«.

Načelnik nadalje poroča, da se je zavzel za žrebce belgijskega plemena, ker so to najboljši žrebci. Nadalje je zaprosil pri merodajni oblasti, da se letošnje premovanje žrebetnih kobil itd. zopet vrši v Šmarju; ta prošnja je bila uslišana.

Poroča nadalje, da ima podružnica do danes 79 članov.

Načelnik poda na to blagajniško poročilo.

Dohodkov	3232 Din 50 p
----------	---------------

izdatkov	3038 Din 45 p
----------	---------------

ostane prebitka	194 Din 05 p
-----------------	--------------

ki se je naložilo na hranilno knjižico števil.

Premoženja ima podružnica

v gotovini	194 Din 05 p
------------	--------------

vrednost hranilne knjižice št.	548 Din 40 p
--------------------------------	--------------

skupaj 742 Din 45 p

Za revizorja računov se enoglasno izvolita gg. Karl Podrepšek in Anton Bračko, ki sta račune pregledala in jih našla v polnem redu ter predlagala, da se da načelstvu odveza.

Enoglasno sprejeto.

Ad 3. Namesto odbornika g. Franceta Goljarja, živinozdravnika, ki je odšel v Kočevje, je treba voliti novega odbornika.

Sklene se, da se voli z vzklikom.

Načelnik predlaga za odbornika g. živinozdravnika Petra Rihtariča.

Enoglasno sprejeto in je g. Peter Rihtarič izvoljen.

Ad 4. G. Karl Podrepšek predlaga, naj se družba zavzame pri merodajnih oblastih in sicer pri ministristvu za vojno in mornarico, da naj se žrebetne kobile izločijo od vsakoletnih naborov in jih od vojaške službe odpusti.

Enoglasno sprejeto.

Ker ni predloga več, zaključí načelnik današnji občni zbor ob 4. uri popoldne.

Zapisnikar:
Fürst I. r.

Načelnik:
Maks Gradt I. r.

Za točen prepis:

**Podružnica konjerejskega društva
za mariborsko oblast
za srez Šmarje pri Jelšah**

Šmarje, dne 16. julija 1926.

Načelnik:
Maks Gradt

Konjerejskemu društvu za mariborsko oblast

v

Ivanjkovcih

se vpošlje prepis zapisnika o zadnjem občnem zboru s prošnjo, da vpošteva predlog pod točko 4. zapisnika.

**Podružnica konjerejskega društva
za mariborsko oblast
za srez Šmarje pri Jelšah**

Šmarje, dne 16. julija 1926.

Načelnik:
Maks Gradt

Izdaja: Konjerejsko društvo za mariborsko oblast, Ivanjkovci, predstavnik: Fran Veble, živinozdravnik. — Za uredništvo odgovoren: Vekoslav Cizelj. — Tisk Mariborske tiskarne, predstavnik: Stanko Detela, ravnatelj — Vsi v Mariboru.

KOMATI IN OPREME

za konje od navadne do najfinejše
urste za lahko in težko vožnjo,
kakor tudi razne potrebščine:

DEŽNE PLAHE

za konje in vozove, svetiljke za
kočije, bičevnike, brzde, kresal-
nike za noge. Dalje velika izbira
potnih kouvčkov, ročnih torbic,
lisnic, nahrbtnikov, gamaš i. t. d.
Pagobčniki in ovratniki za pse

GONILNI JERMENI

za mline in žage

IVAN KRAVOS

Aleksandrova cesta št. 13 Slomškovo trg št. 6

MARIBOR